

Sopran **Kai Kallastu** on vabakutseline laulja ja vokaalpedagoog. Esinenud ooperi- ja suurvormisolisti ning kammerlauljana, tegutsenud ka mitmete festivalide ja kontsertide produtsendina. Lõpetanud Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasiumi muusikaosakonna 1997. aastal, lauluõpetajaks Malle Raid ja konsultandiks Urve Tauts. Aastatel 1999-2004 õppis ta Helsingi Ametikõrgkoolis STADIA klassikalise muusika osakonnas laulu ja vokaalpedagoogika erialal, kus tema lauluõpetajateks olid Matti Pelo ja Johanna Bister. 2004-2005 täiendas Kai ennast prof. Irina Gavrilovici juhendamisel.

Pianist **Jorma Toots** lõpetas Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia prof. Lilian Semperi klaveriklassis ja omandas seejärel magistrikraadi prof. Matti Reimanni kammeransambliklassis. Erinevate ansamblipartneritega on ta esinenud paljudel kammermuusika konkurssidel ja festivalidel Eestis ja kaugemal. 2004. aastal esindas Jorma koos saksofonist Ivo Lillega eesti muusikuid Balti- ja Põhjamaade parimaid noori interpreete ühendavas kontserdisarjas UpBeat. Lisaks aktiivsele tegevusele kammermuusikuna on Jorma Toots tegev ka *jazz*-pianistina. Koos eesti parimate *jazz*muusikutega on ta salvestanud mitmeid plaate Eesti Raadiole ja plaadikompaniile Universal Music. Käesoleval ajal töötab Jorma Toots õpetajana Tartu Muusikakoolis ja instrumentaalmuusika lektorina Tartu Ülikoolis.

Eesti Arnold Schönbergi Ühing

Laupäev, 13.09.2008

18.00

Tallinna Kirjanike Maja

Arnold Schönbergi Päev

Arnold Schönberg

Viisteist luuletust Stefan George "Rippuvate aedade raamatust"

Eesti Arnold Schönbergi Ühing
www.schoenberg.ee

Koostöös
Eesti Kirjanike Liit
Eesti Kultuurkapital
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia
Tallinna linn

Kai Kallastu (sopran)
Jorma Toots (klaver)

Arnold Schönbergi Päev 2008

13.9.2008

Tallinn

Eesti Arnold Schönbergi Ühingu Arnold Schönbergi Päev on kutsutud ellu eesmärgiga väärtustada eesti ühiskonnas õhtumaise klassikalise modernismi traditsioone. Arnold Schönbergi Päev toimub Arnold Schönbergi sünnipäeval 13. septembril.

Arnold Schönberg (13.9.1874 Viin – 13.7.1951 Los Angeles) oli juudi soost austria helilooja, kes elas aastast 1933 Ameerika Ühendriikides. Arnold Schönbergi võib pidada üheks olulisemaks 20. sajandi muusika uuendajaks nii helilooja, muusikateoreetiku kui ka heliloomingu õppejõuna. Schönbergi esimesed teosed on kirjutatud romantistlikus ja hilisromantistlikus helikeeles. Dissonantsi emantsipatsioonile põhineva atonaalse harmoonia otsingud sundisid Schönbergi loobuma funktsionaalse harmoonia reeglitest. Atonaalset harmooniat leiab Schönbergi ekspressionistlikes teostes. Schönbergi rahulolematust atonaalse harmoonia püsimatuse ja meelevaldsusega sundis teda muusika helikõrguste sfääri korrastama, mille tulemusel sündis dodekafoonia. Arnold Schönbergil on muusikateoreetilisi tekste nii harmoonia, vormi kui ka kontrapunkti vallas. Oma esseistikas käsitles ta muusika esteetilisi ja eetilisi aspekte ning võttis sõna muusikaelu korralduse teemadel. Arnold Schönberg oli üks oma aja väljapaistvamaid heliloomingu õppejõude, kelle tuntumate õpilaste hulka kuuluvad Anton Webern ja Alban Berg. Lisaks muusikale huvi Arnold Schönberg intensiivselt teistest loomevaldkondadest. Schönbergi maale võib pidada väljapaistvateks sümbolismi ja ekspressionismi näideteks. Paljudele oma vokaalteostele kirjutas Schönberg ise teksti. Schönberg tegutses ka leiutajana, kelle loomingut on patenteeritud.

KAVA

14.00 ettekandekoosolek. Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia A-202.

Arnold Schönberg ja nüüdismuusika

Elis Vesik (TLÜ/EMTA): *Kirjandus ja muusika. Strukturaalsed seosed*

George/Schönbergi "Rippuvate aedade raamatu" esimestes lauludes

Mart Humal (EMTA): *Seeriatehnikast Schönbergi Keelpillitrios op. 45*

16.00 Eesti Arnold Schönbergi Ühingu üldkoosolek (ainult ühingu liikmetele). Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia A-202

18.00 kontsert. Tallinna Kirjanike Maja musta laega saal. Arnold Schönberg: *Viisteist luuletust Stefan George "Rippuvate aedade raamatust"*. Kai Kallastu (sopran), Jorma Toots (klaver).

Ja valguses,
Mille virvendus
Muutlik.

Me rahvastasime õhtu-pimedad
Lehtlad, valgusetemplid, teerajad ja peenrad
Rõõmsalt – nemad naeru, mina sosinatega –
Nüüd on tõsi, et nad lähevad igavikku.
Kõrged lilled kahvatuvad või murduvad,
kahvatades ja murdudes püha klaasina
Ja ma astun ekseldes rabeledas rohus,
Palmid teravate sõrmede torkida.
Pudedate lehtede susisev rüsin
Jahtimas hüpates nähtamatuid käsi
Väljas ümber Eedeni elutuid müüre,
Õõ on padupilves ja sünk.

Tõlge: Vikipeedia

Und der lichter,
Deren flimmer
Wandelbar.

Wir bevölkerten die abend-düstern
Lauben, lichten tempel, pfad und beet
Freudig – sie mit lächeln, ich mit flüstern –
Nun ist wahr, dass sie für immer geht.
Hohe blumen blassen oder brechen,
Es erblasst und bricht der weiher glas
Und ich trete fehl im morschen gras,
Palmen mit den spitzen fingern stechen.
Mürber blätter zischendes gewühl
Jagen ruckweis unsichtbare hände
Draussen um des edens fahle wände,
Die nacht ist überwölkt und schwül.

Eesti Arnold Schönbergi Ühing

Arnold Schönbergi Päev

Laupäev, 13.09.2008
18.00
Tallinna Kirjanike Maja

Arnold Schönberg (1874-1951)

Kolm klaveripala, op.11 (1909)

**Viisteist luuletust Stefan George "Rippuvate aedade raamatust",
op.15 (1908-1909)**

Kai Kallastu (sopran)
Jorma Toots (klaver)

Arnold Schönberg

15 Gedichte aus "Das Buch der hängenden Gärten" von Stefan George op.15

Unterm schutz von dichten blättergründen,
Wo von sternern feine flocken schneien,
Sachte stimmen ihre leiden künden,
Fabeltiere aus den braunen schlünden
Strahlen in die marmorbecken speien,
Draus die kleinen bäche klagend eilen:
Kamen kerzen das gesträuch entzünden,
Weisse formen das gewässer teilen.

Hain in diesen paradiesen
Wechselt ab mit blütenwiesen,
Hallen, buntbemalten fliesen.
Schlanker störche schnäbel kräuseln
Teiche, die von fischen schillern,
Vögel-reihen matten scheines
Auf den schiefen firsten trillern
Und die goldnen binsen säuseln –
Doch mein traum verfolgt nur eines.

Als neuling trat ich ein in dein gehege;
Kein staunen war vorher in meinen mienen,
Kein wunsch in mir, eh ich dich blickte, rege.
Der jungen hände faltung sieh mit huld,
Erwähle mich zu denen die dir dienen
Und schone mit erbarmender geduld
Den, der noch strauchelt auf so fremdem stege.

Da meine lippen reglos sind und brennen,
Beacht ich erst, wohin mein fuss geriet:
In andrer herren prächtiges gebiet.
Noch war vielleicht mir möglich, mich zu trennen,
Da schien es, dass durch hohe gitterstäbe
Der blick, vor dem ich ohne lass gekniet,
Mich fragend suchte oder zeichen gäbe.

Saget mir, auf welchem pfade
Heute sie vorüberschreite –
Dass ich aus der reichsten lade

Ja jumika ebemetutt, vesiroheline ja ümar
Ja keskel kelluke, valge ja õrn –
Hingeõhust on tema niiske suu
Nagu magus vili taevaselt maastikult.

Kui me õieväravate taga
Lõpuks vaid oma hingamist tajume,
Jäävad meile väljamõeldud õndsused?
Ma mäletan, et kui nõrgad torud,
mõlemad tummalt vabisema me hakkame,
kui me vaikselt vaid endamisi heldisime
Ja et meie silmad jooksevad –
Nii jääd sa kauaks minu kõrvale püsima.

Kui pühas rahu sügavas rammestuses
et meie unedes meie käte ümber liibuda,
austus leevendab meie liikmete leeke:
Nii ära mõtle inetutest varjudest,
Mis seal üles ja alla liiguvad,
Valvur mitte kiiresti meid lahutada võinuks
Ja mitte see, et eeslinnas valge liiv
Valmis on, meie sooja verd lürpima.

Sa nõjatud vastu hõbepaju
Kaldal, lehvikute jäikade otstega
varjad sa oma pead nagu välguga
Ja veered, nagu mängiksid sa oma ehetege.
Mina olen paadis, lehevõlvidest kaitstuna,
milles ma sulle asjatult pettumust valmistasin.
Aasu näen ma, mis sügavamale kummarduvad
Ja lilli, mis laialipillatult vees sõidavad.

Ära räägi alati
Lehtedest,
Tuule saagist,
Purunemisest
Küpsete küdooniate,
Sammudest
Lõpetajate
Aasta sügavuses.
Värisemisest
Vesikiilide
Tormides

Und flockenbüschel, wassergrün und rund
Und in der mitte glocken, weiss und mild –
Von einem odem ist ihr feuchter mund
Wie süsse frucht vom himmlischen gefild.

Als wir hinter dem beblünten tore
Endlich nur das eigne hauchen spürten,
Warden uns erdachte seligkeiten?
Ich erinnere, dass wie schwache rohre
Beide stumm zu beben wir begannen
Wenn wir leis nur an uns rührten
Und dass unsre augen rannen –
So verbliebest du mir lang zu seiten.

Wenn sich bei heilger ruh in tiefen matten
Um unsre schläfen unsre hände schmiegen,
Verehrung lindert unsrer glieder brand:
So denke nicht der ungestalten schatten,
Die an der wand sich auf und unter wiegen,
Der wächter nicht die rasch uns scheiden dürfen
Und nicht dass vor der stadt der weisse sand
Bereit ist, unser warmes blut zu schlürfen.

Du lehnest wider eine silberweide
Am ufer, mit des fächers starren spitzen
Umschirmest du das haupt dir wie mit blitzen
Und rollst, als ob du spieltest dein geschmeide.
Ich bin im boot, das laubgewölbe wahren,
In das ich dich vergeblich lud zu steigen.
Die weiden seh ich, die sich tiefer neigen
Und blumen, die verstreut im wasser fahren.

Sprich nicht immer
Von dem laub,
Windes raub,
Vom zerschellen
Reifer quitten,
Von den tritten
Der vernichter
Spät im jahr.
Von dem zittern
Der libellen
In gewittern

Arnold Schönberg

Viisteist luuletust Stefan George “Rippuvate aedade raamatust” op.15

Tihedate lehemaastike kaitse all,
Kus tähtedelt peened räitsakad langevad,
Rauged hääled oma kannatusi soiuvad,
Fantastilised linnud pruunidest kuristikest
Kiired marmorvaagnatele purskumas,
Millest väiksed ojad kaeveldes kiirustavad:
Tulevad küünlad põõsaid süütama,
Valged kujud, mis jagavad vesi.

Hiis selles paradiisis
vahetub lilleaasadega,
kõlaruumid, kirevavärvilised mosaiigikivid.
Sihvakad kured kribistavad nokki
Tiigid, kus sillerdavad kalad,
Lindude read varjamas valgust
Viltustel katuseharjadel trillerdamas
Ja kuldseid kõrkjad sahisemas –
Kuid mu unistustes on vaid üks.

Kui kollanokk saabusin ma sinu aeda,
Hämmastust polnud enne seda minu ilmes,
Ei soove, enne kui liikumas nägin sind.
Noorte käte ristamist vaatasid armulikult,
Valides mind nende hulka, kes sind teenivad,
Ja hoidis halastava leebusega
Seda, kes veel komistab neil võõrastel radadel.

Kuna mu huuled on liikumatud ja põlevad,
jälgin ma esmalt, kuhu astub mu jalg:
Teisisõnu Jumala oivalist maad.
Veel oleks olnud võimalik lahkuda,
Siis näis, et läbi kõrgete võrelattide
Pilk, mille ees ma väsimatult põlvitan,
mind küsivalt otsis või märku andis.

Õelge mull', millisel teerajal
ta täna kõnnib –
et ma varalaekast

Zarte seidenweben hole,
Rose pflücke und viole,
Dass ich meine wange breite,
Schemel unter ihrer sohle.

Jedem werke bin ich fürder tot.
Dich mir nahzurufen mit den sinnen,
Neue reden mit dir auszuspinnen,
Dienst und lohn, gewährung und verbot,
Von allen dingen ist nur dieses not
Und weinen, dass die bilder immer fliehen,
Die in schöner finsternis gediehen –
Wann der kalte klare morgen droht.

Angst und hoffen wechselnd mich beklemmen,
Meine worte sich in seufzer dehnen,
Mich bedrängt so ungestümes sehnen,
Dass ich mich an rast und schlaf nicht kehre,
Dass mein lager tränen schwemmen,
Dass ich jede freude von mir wehre,
Dass ich keines freundes trost begehre.

Wenn ich heut nicht deinen leib berühre,
Wird der faden meiner seele reissen
Wie zu sehr gespannte sehne.
Liebe zeichen seien trauerflöre
Mir, der leidet, seit ich dir gehöre.
Richte, ob mir solche qual gebühre,
Kühlung spreng mir, dem fieberheissen,
Der ich wankend draussen lehne.

Streng ist uns das glück und spröde,
Was vermocht ein kurzer kuss?
Eines regentropfens guss
Auf gesengter bleicher öde,
Die ihn ungenossen schlingt,
Neue labung missen muss
Und vor neuen gluten springt.

Das schöne beet betracht ich mir im harren,
Es ist umzäunt mit purpurn-schwarzem dorne,
Drin ragen kelche mit geflecktem sporne
Und sammtgefederte, geneigte farren

õrnu siidkangaid tõstes,
roose noppides ja vioolasid,
et ma oma palgel laial,
istet talle luiskaksin.

Iga töö jaoks olen ma tulevikus surnud,
Sind lähemale hüüda mõtteis
Uusi jutte sinuga kedrata
Töö ja palk, võimalus ja kohustus,
Kõigist asjust on vaid sellest puudu
Ja nutust, et pildid pidevalt anuvad,
mis ilusasse pimedusse venivad –
kui külm selge hommik koidab.

Hirm ja lootus vaheldumisi mind aheldamas,
Minu sõnad ohkeks venimas,
Mind piirab säärane tormiline igatsus,
Et minust puhkus ja uni ei hooli,
Et mu ase ujub pisarais,
Et ma iga rõõmu endas hindan,
Et ma ühegi sõbra lohutust ei ihka.

Kui ma täna sinu keha ei puuduta,
Rebenevad minu hinge niidid,
Nagu liiga pinges vibunöör.
Armastus näitab oma leinaõisi
Mulle, kes kannatab, kui ma sinust kuulsin.
Hukka mõista, kui mind selline piin väärin,
külmumine tabagu mind, palavikukuumas,
Kes ma vankudes väljas komberdan.

Kummaline on meie õnn ja rabe,
Mis keelanuks põgusat suudlust?
Vihmapiisa valgumine
mööda püstist piklikku igavust,
Mis teda talumatult embab,
Uus lohutus peab puudust tundma
Ja uuest lõõmast lõhkeb.

Kaunist peenart silmitsesin ma ootuses,
See on ümbritsetud purpurmaustade okastega,
Milles kõrguvad peekrid laiguliste kannustega
Ja sametsulgne, veerjas sõnajalg